

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5Csp/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8520201172
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Mišenková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2020:8520201172.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou JUDr. Emíliou Mišenkovou v sporovej veci žalobcu: O. A., nar. XX.X.XXXX, bytom J. XXX/XX, XXX XX T., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Lukáš Mojsej s.r.o., so sídlom Žižkova 2073/19, 040 01 Košice, o zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1.615,56 takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 100,- eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prísudku, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 9.7.2020 žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1.615,56 eur a náhrady trov konania.

2. Žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. 4Csp/6/2016 bol v postavení žalovaného. V uvedenom konaní si terajší žalovaný uplatňoval voči žalobcovi, ako spotrebiteľovi, nárok na zaplatenie 4.015,56 eur s prísl. Okresný súd Stará Ľubovňa žalobu v časti o zaplatenie 1.200,- eur, 1.063,04 eur a 136,96 eur zastavil a vo zvyšnej časti, t.j. o sumu 1615,56 eur žalobu zamietol. V uvedenom konaní súd považoval dohodnutú výšku úroku za vysokú, neprimeranú, v rozpore s dobrými mravmi a z uvedeného dôvodu považoval zmluvu, v časti dohodnutého úroku, za neplatnú. V tomto konaní si žalobca uplatňuje ako spotrebiteľ primerané finančné zadost'učinenie za porušenie jeho spotrebiteľských práv, ktoré bol nútený brániť v základnom konaní. Primerané finančné zadost'učinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže žalobca bol spotrebiteľom, ktorý úspešne uplatnil porušenie jeho práva na súde, došlo k splneniu hypotézy vyššie citovanej právnej normy, preto požaduje primerané zadost'učinenie vo výške 1.615,56 eur, čo zodpovedá sume, o ktorú sa chcel žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatiť.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobu považuje za nedôvodnú. Poukázal na skutočnosť, že v predchádzajúcom súdnom konaní, na základe ktorého žalobca odôvodňuje svoj nárok na primerané finančné zadost'učinenie, súd žiadnu zo zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve neurčil za

neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Taktiež uviedol, že výška požadovanej nemajetkovej ujmy v sume 1.615,56 eur nebola žalobcom dostatočne odôvodnená. Konštatovanie žalobcu, že v konaní vystupuje ako spotrebiteľ a konaním žalovaného boli poškodené spotrebiteľské práva žalobcu, nebolo žiadnym spôsobom preukázané. Žalovaný má za to, že vyjadrenie žalobcu, že žalovaný mal v úmysle sa bezdôvodne obohatiť, nie je pravdivé, ale iba hypotetické. Ďalej poukazuje na to, že žalobca nezaplatil svoj dlh, ktorý vyplýva z úverovej zmluvy, a preto žiadať v tejto situácii od žalovaného vyplatenie finančného zadostučinenia za stavu, keď žalobca je dlžníkom, nepovažuje za dôvodné. Práve ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa v poslednej vete § 3 ods. 5 zákona uvádza úpravu, z ktorej vyplýva, že ak si spotrebiteľ úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej, či už týmto zákonom alebo osobitným predpisom, má právo na finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo iným predpisom zodpovedá. Opätovne poukázal na skutočnosť, že v predošlom konaní nebolo rozhodnuté o porušení práva či povinnosti. Na základe uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení žalobcom uplatnený nárok neuznáva a uvedené konanie žalobcu považuje za zjavne bezúspešné a šikanózne uplatňovanie práva. Navrhol, aby súd žalobu z dôvodov absencie esenciálnych podmienok konanie zastavil a zaviazal žalobcu na úhradu trov konania žalovaného, alternatívne, aby súd žalobu žalobcu ako zjavne nedôvodnú zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovaného.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie všetkými dôkaznými prostriedkami, ktoré súdu predložili alebo označili účastníci konania, a to žalobou, rozhodnutiami všeobecných súdov označených stranami, vyjadrením žalovaného a žalobcu, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

5. Rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4Csp/6/2016-125 zo dňa 4.6.2018 v právnej veci žalobcu BENCONT COLLECTION, a. s., proti žalovanému O. A., o zaplatenie 4.015,56 eur súd zastavil konanie v časti 1.200,- eur predstavujúcej kapitalizované úroky a úroky z omeškania vo výške 1.063,04 eur a v časti istiny vo výške 136,96 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 52,74 %. V uvedenom rozsudku súd, okrem iného, konštatoval, že dňa 10.10.2011 bola medzi žalobcom a žalovaným uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej bol žalobcom žalovanému poskytnutý úver vo výške 5.150,- eur, pri úrokovej sadzbe 19,00 %. Súd považoval dohodnutú výšku úroku za vysokú a neprimeranú. Z uvedeného dôvodu mal za to, že dojednanie takto vysokej ročnej úrokovej sadzby nie je v súlade dobrými mravmi, takto poskytnutá odmena je neprimeraná k pohľadávke a preto je zmluva, v časti dohodnutého úroku, neplatná. Uvedený rozsudok v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 19Co/141/2018-152 zo dňa 11.4.2019 (ktorým bol potvrdený rozsudok sp. zn. 4Csp/6/2015 zo dňa 4.6.2018 v jeho napadnutej časti, okrem výroku I. o zastavení konania a žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu) nadobudol právoplatnosť dňa 2.5.2019.

Na základe zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

6. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzavretá medzi O. A. a právnym predchodcom žalovaného (Poštovou bankou a.s.) dňa 10.10.2011 je spotrebiteľskou zmluvou s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

7. Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

8. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

9. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

10. Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

11. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

12. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

13. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z. z. možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo určí neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, avšak podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, uvedené zákonné ustanovenie nevyžaduje.

14. V prejednávanom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu alebo ide o nekalú obchodnú prax, príp. neprijateľnú zmluvnú podmienku.

15. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že žalovaný zneužil svoje postavenie tým, že do zmluvy zahrnul aj neprijateľnú zmluvnú podmienku - neprimerane vysokú úrokovú sadzbu. Žalovaný sa na základe zmluvy o úvere s takouto dohodou (v rozpore s dobrými mravmi) snažil od žalobcu získať financie v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4Csp/6/2015. Žalobca musel v uvedenom konaní aktívne brániť svoje práva, výsledkom čoho bolo to, že po zastavení konania v časti, v ktorej bola žaloba žalobcom (v tomto konaní žalovaný) vzatá späť, bola žaloba v prevyšujúcej časti (o zaplatenie 3.878,60 eur), z vyššie uvedeného dôvodu, zamietnutá. V konaní vedenom pod sp. zn. 4Csp/6/2015 tak bol žalobca úspešný v rozsahu 76,3 % a preto mu bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 52,74 %.

16. Pri výklade § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu (Bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila. Postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa.), tak základ nároku na finančné zadostučinenie je daný (arg. „má právo“).

17. V prejednávanej veci s prihliadnutím na vyššie uvedené dospel súd k záveru, že žalovaný si v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4Csp/6/2016 uplatňoval voči žalobcovi finančné plnenie, na ktoré nemal nárok, a preto žalobca bol nútený aktívne chrániť svoje práva. Žalobca sa svojho práva v uvedenom konaní úspešne domohol, keď na základe jeho aktívnej obrany súd konštatoval, že neplatnosť dohody o výške úrokov a žalobu v prevyšujúcej časti (po čiastočnom zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby) zamietol. Na základe uvedených skutočností a vyššie citovaných zákonných ustanovení má súd za to, že v danom prípade boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadostučinenia žalobcovi v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa.

18. Pokiaľ ide o výšku finančného zadostučinenia tak tým, že žalovaný si vo vzťahu k žalobcovi uplatňoval finančné plnenie na ktoré nemal nárok, vyvolal u neho stav právnej neistoty a žalobca sa musel proti tomuto nároku aktívne brániť pred súdom. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4Csp/6/2016 sa žalovaný domáhal voči žalobcovi zaplatenia sumy 4.015,56 eur. V časti istiny vo výške 136,96 eur bola žaloba vzatá späť, po čiastočnom späťvzatí tak predmetom konania ostala suma 3.878,60 eur s príslušenstvom a ako už bolo vyššie uvedené, v uvedenom rozsahu (v prevyšujúcej časti) bola žaloba zamietnutá. Žalobca síce požadoval od žalovaného primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.615,56 eur, avšak súd považoval za primeranú výšku finančného zadostučinenia sumu 100,-eur a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa. Súd má za to, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadostučinenia treba vychádzať z toho, že toto

má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

19. Súd preto považoval, ako je uvedené vyššie, za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 100,- eur a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa, ktoré nemusí byť v rovnakej numerickej vyjadrenej výške, ako ujma, ktorá hrozila. Súd prvej inštancie akcentuje aj fakt, že účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv nemá byť na jednej strane len odradenie dodávateľa od takýchto praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom obohatenia sa pre druhú stranu sporu.

20. Vo vzťahu k námietke neodôvodnenosti nároku vznesenej žalovaným súd prvej inštancie len na margo konštatuje, že odôvodnenosť nároku je daná prinajmenšom samotným úspechom v pôvodnom konaní.

21. Je potrebné tiež akcentovať, že nemožno „ukracovať“ v tomto konaní žalobcu (v kontraktnom procese dlžníka) od možnosti domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia. Napokon bol to v tomto konaní žalovaný (v kontraktnom procese veriteľa), kto porušil spotrebiteľského práva, preto musí znášať aj riziko žalobného efektu, všetko vo svetle toho faktu, že je to žalobca, kto je pri iniciácii sporu tzv. dominus litis.

22. Keďže žalovaný preukázateľne porušil právo žalobcu, ako spotrebiteľa, dôsledkom takéhoto porušenia je aj úspešné uplatnenie práva spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie. Súd teda dospel k záveru, že sú splnené podmienky k tomu, aby bolo žalobcovi priznané primerané finančné zadosťučinenie, ktorého výška je však už; na posúdení súdu.

23. Pre úplnosť súd uvádza, že sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že je potrebné žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalobca sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v dvoch konaniach a to v tomto konaní vo výške 1.615,56 eur a v inom konaní (vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5Csp/26/2020) vo výške 500,- eur z toho istého zmluvného vzťahu, a to zo zmluvy uzavretej dňa 10.10.2011 medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v teraz prejednávanej veci sa žalobca domáha priznania finančného zadosťučinenia z dôvodu, že musel brániť svoje práva ako spotrebiteľ v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4Csp/6/2016, kde si žalovaný uplatňoval voči nemu nárok na zaplatenie sumy 4.015,56 eur a v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5Csp/26/2020 sa žalobca domáha finančného zadosťučinenia z dôvodu, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8Csp/14/2019 sa musel žalobca ako spotrebiteľ domáhať svojho práva voči žalovanému na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže žalovaný prijal plnenia žalobcu nad poskytnutú istinu, pričom išlo o plnenia z neplatného právneho dôvodu. Išlo teda o dve samostatné súdne konania, v ktorých žalobca ako spotrebiteľ musel pred súdom v prvom prípade - ako žalovaný brániť svoje práva (vo veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 4Csp/6/2016) a v druhom prípade ako žalobca domáhať sa svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia (vo veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 8Csp/14/2019). S poukazom na uvedené má súd za to, že zo strany žalobcu nejde o duplicitné uplatňovanie nároku, keďže žalobca musel ako spotrebiteľ aktívne brániť resp. uplatňovať svoje práva v dvoch samostatných konaniach pred súdom. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že každé súdne konanie je stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej nemajetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu. Finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť, a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal.

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

27. Keďže predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisela od úvahy súdu, bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

28. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté postupom podľa § 262 CSP vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sume primeraného finančného zadosťučinenia.

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.